

KUTSESTANDARD

Proviisor, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
<i>Proviisor, tase 7</i>	<i>7</i>

A-osa TÖÖ KIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Proviisor on erialase akadeemilise kõrgharidusega tervishoiutöötaja, kes tunneb ravimite koostist, toimeid, koos- ja kõrvaltoimeid, ravimite valmistamise ja tootmise tehnoloogiaid ning oskab hinnata ravimite kvaliteeti. Proviisor on tervishoiumeeskonna liige, kellel on koos teiste tervishoiutöötajatega oluline roll ravimite ohutu ja eesmärgipärase kasutamise kindlustamisel ning terviseprobleemide/haiguste ennetamisel. Lisaks üldapteegile ja haiglaapteegile töötavad proviisorid ravimihulgimüügifirmades, ravimitööstuses, riigiasutustes, kolmandas sektoris, õppe- ja teadusasutustes jm.

Proviisori tööks on kvaliteetse ravimiabi korraldamine ja pakkumine, tervisprobleemide/haiguste ennetamine, farmatseutilise hoole ja kliinilise farmaatsia teenuse korraldamine ja pakkumine, farmaatsiahariduse ja farmaatsiaeriala arendamine.

Farmaatsia kutsealasse kuulub ka farmatseudi kutse. Proviisor ja farmatseut töötavad koostöös teiste tervishoiutöötajatega, proviisor juhendab erinevate tööülesannete täitmiseks vajadusel farmatseuti. Proviisor ja farmatseut töötavad enamasti meeskonnas ning töö eeldab üldjuhul pidevat suhtlemist nii patsientide/klieentide kui ka kolleegide ja teiste tervishoiutöötajatega.

Ettepanekud töö kirjelduse kohta

A.2 Tööosad

A.2.1 Ravimite ja teiste apteegikaupade käitlemine

1. Hankimine.
2. Vastuvõtmine ja kontrollimine.
3. Säilitamine.
4. Väljastamine.
5. Transpordi korraldamine.
6. Käibelt kõrvaldamine.
7. Arvestus ja aruandlus.

A.2.2 Ravimite valmistamine

1. Ekstemporaalsete ravimite valmistamine.
2. Ravimite seeriaviisiline valmistamine.
3. Ravimite tööstuslik tootmine.
4. Jaendamine.
5. Valmistamiskeskonna hindamine.
6. Ravimite ettevalmistamine manustamiseks.
7. Ravimite signeerimine ja tööprotsessi dokumenteerimine.

A.2.3 Ravimite kvaliteedi hindamine

1. Tooraine ja vaheprodukti kvaliteedi kontroll.
2. Lõpptoote kvaliteedi kontroll.
3. Tööstusliku toote kvaliteedi kontroll.
4. Dokumenteerimine.

A.2.4 Farmatseutiline hool

1. Pöördumise põhjuse väljaselgitamine.
2. Valikuvõimaluste pakkumine ja põhjendamine.

3. Koos patsiendiga sobiva lahenduse leidmine.
4. Ravimite ja teiste apteegikaupade kasutamise juhendamine.
5. Tagasiside küsimine ja ravitulemuse kontrolli tagamine.
6. Teabe analüüs ja edastamine.

A.2.5 Kliinilise farmaatsia teenuse pakkumine

1. Ravimite kasutamise andmete kogumine.
2. Ravimianamneesi võtmine.
3. Ravimite kasutamise hindamine.
4. Ravimi koos- ja kõrvaltoimete hindamine.
5. Nõustamine.

A.2.6 Ravimite, nende kasutamise ja tervisekäitumise alane koolitamine

1. Koolitusvajaduse väljaselgitamine.
2. Koolituse ettevalmistamine.
3. Koolituse läbiviimine.
4. Tagasiside.

A.2.7 Esmatasandi terviseteenuse pakkumine

1. Pöördumise põhjuse väljaselgitamine.
2. Tervisenäitajate määramine.
3. Tulemuste interpreteerimine.
4. Nõustamine.
5. Dokumenteerimine.

A.2.8 Patsientide teenindamine ja suhtlemine

1. Esmamulje loomine.
2. Suhete loomine patsientide ja kolleegidega.
3. Sobiva käitumis- ja väljendusviisi valimine.
4. Oma seisukoha väljendamine.
5. Käitumine erinevates olukordades.
6. Patsiendi vajadustega arvestamine.

A.2.9 Juhtimine

1. Otsustamine ja tegevuste algatamine.
2. Inimeste juhtimine.
3. Protsesside juhtimine.
4. Organisatsiooni juhtimine.
5. Juhendamine.
6. Juhendite koostamine.

Ettepanekud tööosade kohta

A.3 Töökeskkond ja töö eripära

Proviisori töö on vastutusrikas, vaimselt ja emotsionaalselt pingeline. Ta puutub kokku ohuteguritega (infektsioonid, ohtlikud ained jm). Töö on enamasti graafiku alusel, võib esineda töötamist öösiti ja/või pühade ajal.

Ettepanekud A.3 kohta

A.4 Töövahendid

Proviisori peamiseks töövahenditeks on ravimite käitlemiseks ja patsiendi nõustamiseks vajalikud vahendid (nt IT-seadmed ja tarkvara, andmekogud, vahendid ravimite valmistamiseks ja analüüsiks, meditsiiniseadmed). Proviisor kasutab kaitseriietust ja isikukaitsevahendeid.

Ettepanekud A.4 kohta
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused: võimed ja iseloomujooned
Proviisori töös on vajalikud täpsus, iseseisvus otsustamisel, vastutustunne, pingetaluvus ja empaatiavõime.
Ettepanekud A.5 kohta
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Proviisor on farmaatsiaalase haridusega proviisoriõppe õppekava läbinud isik. Nõuded proviisoriõppele on toodud Vabariigi Valitsuse määruses „ Arstiõppe, loomaarstiõppe, proviisoriõppe, hambaarstiõppe, ämmaemandaõppe, õeõppe, arhitektiõppe ja ehitusinseneriõppe raamnõuded“.
Ettepanekud A.6 kohta
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Proviisor.
Ettepanekud A.7 kohta
A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Töötamist proviisorina reguleerivad ravimiseadus, tervishoiuteenuste korraldamise seadus ja ülikooliseadus ning Euroopa Parlamenti ja nõukogu direktiivid 2005/36/EÜ ja 2013/55/EL.
Ettepanekud A.8 kohta

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1. Kutse struktuur

Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Ravimite ja teiste apteegikaupade käitlemine	EKR tase 7
<u>Tegevusnäitajad:</u>	
<ol style="list-style-type: none">1. omab ülevaadet laoseisust; hindab laovaru, arvestades toodete säilivust, kaubaringluskiirust, vajadust ning tellib tooted;2. kontrollib toodete vastavust saatedokumentidele; kontrollib visuaalselt toodete kvaliteeti; vormistab kauba vastuvõtudokumentid vastavalt nõuetele; lahendab toodetega seotud probleemid;3. tagab toodete säilimise nõuetekohastes tingimustes; kontrollib ravimite nõuetekohast säilitamist apteegis ja/või tervishoiuasutuses;4. kontrollib ravimite väljastamise eelduseks olevate dokumentide olemasolu ja nõuetekohasust; tagab toodete väljastamise vastavalt õigusaktides ja eeskirjades kehtestatud nõuetele; vormistab toote väljastamisega seotud dokumentid;5. tagab toodete transpordi vastavalt eeskirjale, arvestades toodete eritingimusi ning transpordiviisi;6. korraldab tagasikutsutud, defektsete, kõlbmatute ja aegunud ravimite nõuetekohase käibelt kõrvaldamise ja käitlemise; dokumenteerib ravimite käibelt kõrvaldamise vastavalt õigusaktidele; peab ravimite ja teiste apteegikaupade nõuetekohast arvestust ja aruandlust; korraldab nõuetekohase arvestuse ja aruandluse pidamise.	
Ettepanekud kohustusliku kompetentsi B.2.1 kohta	
B.2.2 Ravimite valmistamine	EKR tase 7
<u>Tegevusnäitajad:</u>	
<ol style="list-style-type: none">1. hindab tellimislehe või retsepti alusel ektemporaalse ravimi valmistamise vajalikkust ja valmistamise tehnoloogilist võimalikkust; valmistab nõutud ravimi, kasutades selleks ettenähtud tehnoloogiat ja järgides GPP (<i>Good pharmacy practice</i>) nõudeid; lahendab ravimi valmistamisega seotud probleemid; tagab, et patsient saab kvaliteetse ravimipreparaadi;2. valmistab ravimid seeriaviisiliselt, lähtudes valmistamise juhenditest;3. järgib ravimite tööstuslikul tootmisel GMP, GDP ja GCP (<i>Good manufacturing practice, Good distribution practice, Good clinical practice</i>) eeskirju;4. jaendab apteegis valmistatud ja tööstuslikult toodetud ravimid vastavalt nõuetele;5. hindab ravimite valmistamiseks ettenähtud tingimusi ja vahendeid; tagab ravimite valmistamiseks nõuetekohased tingimused ja vahendid;6. valmistab ravimid manustamiseks ette, lähtudes ravimi omaduste kokkuvõttest (<i>SPC - Summary of Product Characteristics</i>);7. signeerib valmistatud ja jaendatud ravimid vastavalt nõuetele; dokumenteerib tööprotsessi vastavalt nõuetele.	

Ettepanekud kohustusliku kompetentsi B.2.2 kohta

B.2.3 Ravimite kvaliteedi hindamine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

1. tooraine pakendi esmasel avamisel samastab aine vähemalt organoleptiliselt; kontrollib vajalike andmete olemasolu pakendil, vajadusel lisab puuduvad andmed; kontrollib ravimi valmistamiseks kasutataval tööstuslikult toodetud toime- ja abiainel kvaliteedisertifikaadi olemasolu ja sisu; kontrollib ravimite valmistamise tooraine ja vaheprodukti kvaliteeti, kasutades selleks sobivaid meetodeid; ebakvaliteetse tooraine või vaheprodukti esinemisel selgitab välja vea põhjuse ja juhendab ravimi valmistanud spetsialisti;
2. kontrollib iga valmistatud ja jaendatud ravimit organoleptiliselt sellele iseloomulike omaduste osas; hindab visuaalselt ravimi kogust ja pakendi sulgemiskindlust; kontrollib teise spetsialisti valmistatud ravimi kvaliteeti sobivate meetoditega; analüüsib ravimeid kvalitatiivselt ning kvantitatiivselt; kõrvaldab puudustega ravimi valmistamisahelast ja annab korralduse ravimi uuesti valmistamiseks;
3. hindab valmisravimi kvaliteeti organoleptiliselt; kõrvaldab ebakvaliteetse ravimi käibelt vastavalt nõuetele; korraldab puudustega ravimi käibelt kõrvaldamise ja/või tagasikorjamise ning edasise käitlemise;
4. dokumenteerib aine ja ravimi vastuvõtmisel nõutavad andmed; dokumenteerib kvaliteedi kontrolli käigu ja tulemused.

Ettepanekud kohustusliku kompetentsi B.2.3 kohta

B.2.4 Farmatseutiline hool

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

1. selgitab välja pöördumise sisu, tuginedes ravimireseptile ja/või patsiendilt või tema esindajalt või retseptiandmebaasist või patsiendi haigusloost saadud teabele ja oma erialastele teadmistele; konsulteerib vajadusel raviarstiga; juhendab/nõustab vajadusel farmatseuti;
2. rakendab motiveeriva nõustamise tehnikat; pakub medikamentooside või mittefarmakoloogilisi ravivõtteid või soovib patsiendil pöörduda arsti vastuvõtule lähtudes ravimireseptilt, patsiendilt või tema esindajalt või patsiendi haigusloost saadud teabest ja oma erialastest teadmistest; konsulteerib vajadusel raviarstiga; ravimi puudumisel teeb järelepärimisi apteegis või ravimite hulgemüügiettevõttes, tuginedes andmekogudele; juhendab/nõustab vajadusel farmatseuti;
3. selgitab patsiendist tulenevaid ja ravitulemust mõjutada võivaid tegureid, k.a vastunäidustusi ravimi kasutamiseks, tuginedes patsiendilt või tema esindajalt saadud teabele, patsiendi haigusloole ja oma erialastele teadmistele; juhendab/nõustab vajadusel farmatseuti;
4. tutvustab ravimi toimet, manustamisviisi, annustamist, koos- ja kõrvaltoimeid, ravijärgimuse põhimõtteid ja säilitamist, tuginedes oma erialastele teadmistele ja ravimiandmebaasides toodud teabele; soovib vajadusel lisaks erinevaid abivahendeid ja teisi apteegikaupu; tutvustab vajadusel esmaabivõtteid; juhendab ravimite manustamiseks vajalike meditsiiniseadmete ja teiste abivahendite kasutamist;
5. uurib, kas patsiendil on tekkinud lisaküsimusi; selgitab välja, kas patsient mäletab olulisemaid ravimiteabe aspekte ja vajadusel kordab need üle; soovib ravimite kasutamisega seotud probleemide tekkimisel konsulteerida farmatseudi/proviisori või arstiga;
6. kasutab tõendusmateriale teabeallikaid; leiab, analüüsib ja tõlgendab patsiendi ravimite ja haigusnähtudega seotud teavet; edastab saadud teabe patsiendile või tema esindajale või raviarstile.

Ettepanekud kohustusliku kompetentsi B.2.4 kohta	
B.2.5 Kliinilise farmaatsia teenuse pakkumine	EKR tase 7
<u>Tegevusnäitajad:</u> <ol style="list-style-type: none"> võrdleb patsiendile määratud ravimite ja nende tegeliku kasutamise kohta käivat teavet; selgitab erinevus(t)e põhjused, vajadusel konsulteerib arstiga nt raviskeemi korrigeerimiseks; selgitab patsiendile raviskeemi ja sellest kinnipidamise vajadust; edastab teabe vajalikele tasanditele; küsitleb patsienti ravimite ja teiste apteegikaupade kasutamise ning tervisekäitumise osas ning dokumenteerib saadud teabe; vajadusel konsulteerib ravimikasutuse osas raviarstiga, patsiendi omastega jne, täpsustamaks erinevaid ravimite kasutamise aspekte; hindab patsiendi ravimite kasutamise vastavust ettekirjutusele ja ravijuhistele, ravimite kasutamise otstarbekust ning sobivust patsiendile; teeb vajadusel arstile ettepanekuid raviskeemi muutmiseks; hindab annuse ja ravimvormi sobivust, arvestades patsiendi eripära; hindab täiendavate analüüside vajadust; interpreteerib analüüside tulemusi; hindab ravimite koostoimeid; küsitleb patsienti kõrvaltoimete osas; teeb arstile ettepanekuid raviskeemi korrigeerimiseks; nõustab patsiente ja tervishoiutöötajaid ravimite kasutamise osas: koos- ja kõrvaltoimed, ravimite manustamine, käitlemine jms. 	
Ettepanekud kohustusliku kompetentsi B.2.5 kohta	
B.2.6 Ravimite, nende kasutamise ja tervisekäitumise alane koolitamine	EKR tase 7
<u>Tegevusnäitajad:</u> <ol style="list-style-type: none"> selgitab koostöös kolleegidega välja koolitusel/infopäeval osalejate koolitusvajadused, lähtudes sihtrühmast ja käsitletavast teemast; kavandab koolituse lähtuvalt sihtrühmast ja teemast, valides koolituse läbiviimiseks asja- ja ajakohased materjalid; viib koolituse läbi, lähtudes kavandatust, koolituskeskkonna ja sihtrühma eripärast; kogub ja analüüsib tagasisidet, millest lähtuvalt teeb muudatusi koolituse läbiviimise protsessis. 	
Ettepanekud kohustusliku kompetentsi B.2.6 kohta	
B.2.7 Esmatasandi tervise teenuse pakkumine	EKR tase 7
<u>Tegevusnäitajad:</u> <ol style="list-style-type: none"> selgitab läbi proaktiivse suhtluse välja patsiendi pöördumise põhjuse; hindab patsiendi võimalikku kuulumist riskirühma, arvestades potentsiaalseid riskifaktoreid; analüüsib kogutud teabe sisu ja vajadust tervisenäitaja määramiseks; korraldab meditsiiniseadmetele regulaarse kontrolli lähtuvalt kehtestatud nõuetest ja tootjapoolsetest standarditest; korraldab protsessis tekkinud ohtlike jäätmete nõuetele vastava käitlemise; koostab ja juurutab erinevate esmatasandi tervise teenuste juhendid; võrdleb saadud tulemusi referentsväärtustega; hoiab end kursis tunnustatud ravijuhistega; hindab võimalikke kõrvalekaldeid tervisenäitajate normväärtustest, võttes arvesse elustiili, kaasuvaid haigusi ja kasutatavaid ravimeid; suunab patsiendi vajadusel teise tervishoiutöötaja vastuvõtule; rakendab motiveerivat nõustamist: küsib avatud küsimusi, et mõista inimese ootusi ja vajadusi, kuulab ja respektseb inimese soove ning pakub asjakohast abi, teavitab inimest olemasolevatest võimalustest ja teeb kindlaks, mis täpselt tundub inimesele endale sobiv; vajadusel edastab teabe teistele tervishoiutöötajatele; 	

5. dokumenteerib ning säilitab saadud tulemused, lähtudes andmekaitseadusest.	
Ettepanekud kohustusliku kompetentsi B.2.7 kohta	
B.2.8 Patsientide teenindamine ja suhtlemine	EKR tase 6
<u>Tegevusnäitajad:</u>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. loob positiivse õhkkonna ning meeldiva esmamulje; kuulab vestluspartnerit ja esitab asjakohaseid küsimusi; 2. loob head suhted patsientide ja kolleegidega; suhtleb edukalt erineva positsiooni, kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega; 3. hindab adekvaatselt suhtlemispartnerit ja -situatsiooni; valib asjakohase käitumis- ja väljendusviisi; 4. väljendab oma seisukoha kindlalt ja hinnanguvabalt, aktsepteerib enese ja teiste vajadusi; 5. käitub erinevates olukordades tasakaalukalt ja eesmärgipäraselt, reageerib adekvaatselt; tuleb toime negatiivse suhtumise ja nõudmistega ning säilitab kontrolli olukorra üle; 6. märkab ning arvestab patsiendi vajadusi, sh arvestab patsiendi erivajadusega ning valib sobiva käitumis- ja suhtlemisviisi, arvestades patsiendi vanuse, puude ja toimetulekuga. 	
Ettepanekud kohustusliku kompetentsi B.2.8 kohta	
B.2.9 Juhtimine	EKR tase 7
<u>Tegevusnäitajad:</u>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. on algatusvõimeline, tegutseb enesekindlalt ja iseseisvalt; langetab asjakohaseid otsuseid; 2. kaasab ja delegeerib töö õiglaselt, võtab vastutuse enda ja meeskonna tegevuse eest; 3. jälgib protsesside toimimist, analüüsib olukorda ja vajadusel lahendab probleemid; loob sobiva keskkonna innovatsiooniks ja tööprotsesside arendamiseks; 4. vastutab kogu organisatsiooni toimimise eest; delegeerib tööülesanded, arvestades töötaja oskusi, võimeid ja isikuomadusi; analüüsib ettevõtte ja turu majanduslikku olukorda ja teeb majanduslikud otsused sellest lähtuvalt; 5. seab juhendatavale kindlad eesmärgid ning planeerib ja koordineerib juhendamisprotsessi; annab edasi oma kutsealaseid teadmisi ja oskusi, jälgib juhendatava tööd ning vajadusel selgitab ja korrigeerib töövõtteid; nõustab juhendatavat töös ettetulevate probleemide lahendamisel, vajadusel sekkub kriitilistes olukordades õigeaegselt; 6. koostab juhendid (sh ravijuhised) tööprotsesside läbiviimiseks; kontrollib nende kättesaadavust ja täitmist; kaasajastab juhendeid vastavalt muutunud nõuetele. 	
Ettepanekud kohustusliku kompetentsi B.2.9 kohta	

LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.10 Proviisor, tase 7 kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
<u>Tegevusnäitajad:</u>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ja vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B2 (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused); 2. kasutab oma töös arvutit vastavalt arvuti kasutamise oskuse baasmoodulitele Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitöötlus, Tabelitöötlus ning standardmoodulitele Esitlus, Andmebaasid, IT-turvalisus ja Koostöö internetis (vt lisa 2 Arvuti kasutamise oskused); 3. kogub, süstematiseerib ja kasutab tööks ja enesearendamiseks vajalikku teavet; seab enesearendamisele eesmärgid ja arendab ennast sihipäraselt; hindab oma erialast 	

koolitusvajadust ja teeb ettepanekuid koolituskava koostajale;

4. järgib oma tööga seonduvaid õigusakte; arvestab organisatsioonis kehtestatud nõudeid;
5. järgib oma töös andmekaitseeadust ja konfidentsiaalsusnõudeid;
6. järgib kutsetootust ja kutse-eetikat (vt lisa 3 Eetikakoodeks);
7. toetub faktidele, eristab arvamused ja oletused tõenduspõhisest teabest; kasutab asjakohaseid teabeallikaid;
8. analüüsib ja süstematiseerib ravimialast teavet, edastab ohutusteateid ja tähelepanekuid ravimite kasutamisega seotud probleemidest; otsib infot ravimialastele küsimustele, viib läbi ravimite alaseid koolitusi;
9. annab vajadusel esmaabi.

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

Ettepanekud läbiva kompetentsi B.2.10 kohta

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	Täidab kutseregistri töötaja
2. Kutsestandardi koostajad:	Karin Alamaa-Aas, <i>Eesti Proviisorite Koda</i> Liisa Eesmaa, <i>Eesti Haiglaapteekrite Selts</i> Lilian Ruuben, <i>Tallinna Tervishoiu Kõrgkool</i> Kaidi Sarv, <i>Eesti Apteekrite Liit</i> Kristiina Sepp, <i>Eesti Apteekide Ühendus</i> Reet Teemets, <i>Eesti Farmatseutide Liit</i> Piret Uibokand, <i>Eesti Farmaatsia Selts</i> Daisy Volmer, <i>Tartu Ülikooli farmaatsia instituut</i>
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	1
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	
6. Kutsestandard kehtib kuni	
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2262 Apteekrid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles Pharmacist	
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemetes kirjeldused	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 3 Eetikakoodeks	